

Nr 350.

Av herr von Heland m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till livsmedelsstadga m. m.

I 41 § i det förslag till livsmedelsstadga, som framlagts i Kungl. Maj:ts proposition nr 63, föreslås, att mjölk icke skall få saluhållas under någon av beteckningarna kontrollmjölk eller barnmjölk eller under annan beteckning, som antyder, att mjölken är av särskilt sund beskaffenhet, med mindre hälsovårdsnämnden i den ort, där mjölken saluföres, lämnat tillstånd därtill.

Livsmedelssakkunniga hade i 52 § i utkastet till livsmedelsstadga föreslagit förbud mot försäljning av mjölk under benämning, som antydde, att mjölken vore av särskilt sund beskaffenhet. Departementschefen har med beaktande av i remissyttrandena anförda hänsyn till ladugårdshygienen icke ansett sig kunna biträda de sakkunnigas förslag. Detta måste anses olyckligt, enär mjölk är en vara, som — oavsett om den står under den föreslagna yttre kontrollen eller ej — alltid på vägen till konsumenten undergår sådana förändringar, att den mjölk, som är föremål för den yttre kontrollen, ej blott med anledning därav kan garanteras vara av "särskilt sund beskaffenhet" i jämförelse med annan mjölk. Sådan garanti kan skapas blott om mjölken pastöriseras. § 41 i departementsförslaget innebär därför, att man ger hälsovårdsnämnderna möjlighet att sanktionera en kvalitetsbeteckning utan säker motsvarighet i varans verkliga kvalitet. Detta anges ske i syfte att höja ladugårdshygienen och ej främst för att skapa konsumentupplysning. Bestämmelsen torde emellertid icke komma att ha någon betydelse för ladugårdshygienen och dessutom ha en felaktig verkan beträffande den viktiga konsumentupplysningen.

I 43 § departementsförslaget har upptagits en föreskrift, att fet grädde, tjock grädde, vispgrädde eller grädde med annan tilläggsbeteckning, som antyder särskilt hög fetthalt, skola per 100 gram innehålla minst 40 gram mjölkfett. Livsmedelssakkunniga föreslogo, att fetthalten skulle vara minst 35 gram, enär konsumenternas krav på att grädde, som här avses, skall vara vispbar, då blir tillgodosett. Enär detta slag av grädde försäljes uteslutande till bakverk och efterrätter, torde bärande skäl saknas att fastställa tjock gräddes minimifetthalt under hänsynstagande till annat än att den skall kunna vispas. I propositionen har anförts, att en minimifetthalt av 40 procent skulle skapa överensstämmelse med gällande normalprisbestämmelse. Det måste emellertid vara oriktigt att lagstiftnings-

vägen forma produktionen efter vad normalprisbestämmelserna för närvarande innehålla.

I livsmedelssakkunnigas förslag hade angivits på vilket sätt margarin borde vara märkt.

Departementschefen framhåller, att margarin nu bör betraktas som självständigt livsmedel och icke som ersättning för smör m. m., varför den särskilda kontrollen angående margarin till väsentlig del kan upphöra. Därför ha bl. a. detaljföreskrifterna om påskrifternas storlek borttagits.

Det synes böra framhållas, att allmänheten bör skyddas mot förväxling av de båda varorna. I stadgan bör skapas garanti för att beteckningen "Margarin" anges med tillräcklig tydlighet på förpackningarna, så att förväxling helt kan undvikas.

Livsmedelssakkunnigas förslag i denna del bör sålunda användas.

Departementschefen har heller icke ansett sig kunna biträda den av de sakkunniga i 60 § 2 mom. i deras förslag upptagna deklara-tionsplikten beträffande förpackad glass, vari ingår annat fett än mjölkfett. Föreskriften härom har uteslutits i departementsförslaget med departementschefens motivering, att det icke vore fråga om en hygienisk utan snarare en ekonomisk föreskrift. Departementschefen har också anfört, att glass alltjämt inköps mera som ett rent njutningsmedel än som ett näringsmedel. Departementschefen torde härvid ha haft gatuförsäljningen av glass i tankarna. Utvecklingen har emellertid gått därhän, att glass numera i ganska beaktansvärd mängd i förpackat skick levereras till hushåll såsom dessertträtt. På grund av den stora kvalitetsskillnad, som finns mellan glass med mjölkfett och glass utan sådant, måste det vara av vikt för konsumenten att redan av förpackningen kunna se vad slags glass som erhålles. Denna åtgärd skulle också bidra till att öka mjölkfettförbrukningen. Såväl landets överskott på mjölkprodukter som glasskonsumtionen är störst på sommaren. För tillverkningen av mjölkfettsglassen åtgår en avsevärd mängd mjölkprodukter, och tillverkningen tjänar därför som regulator för detta överskott. Den berörda deklara-tionsskyldigheten skulle förstärka dess verkan i sådant hänseende.

66 § 2 mom. andra stycket departementsförslaget lämnar möjlighet att såsom köttfärs sälja malet hjärta eller andra organ och inälvor samt att i köttfärs innala löst fett, vilket icke kan anses önskvärt. Att möjlighet därtill uppkommit, synes endast bero på den ändring av definitionen på kött, som skett i förhållande till de livsmedelssakkunnigas förslag.

Vi föreslå med anledning av det anförda,

att riksdagen måtte beträffande Kungl. Maj:ts förslag till livsmedelsstadga uttala,

att i stället för bestämmelsen i 41 § antages följande:
"Mjölk får icke saluhållas under någon av beteckningarna

kontrollmjölk eller barnmjölk eller under annan beteckning, som antyder att mjölken är av särskilt sund beskaffenhet”,

att 43 § andra stycket gives följande formulering: ”Fet grädde, tjock grädde, vispgrädde eller grädde med annan tilläggsbeteckning, som antyder särskilt hög fetthalt, skola per 100 gram innehålla minst 35 gram mjölkfett”,

att 56 § 1 mom. erhåller följande lydelse: ”Margarin får — med undantag som nedan i 2 mom. sägs — saluhållas allenast i förpackning, varå utvändigt å botten och lock samt, parallellt med botten, å fyra på samma avstånd därifrån och lika avstånd sinsemellan belägna ställen å höjdytorna finnes inbränt, tryckt eller på annat varaktigt sätt anbragt ordet ”Margarin”. Bokstäverna skola vara minst tre centimeter höga, om förpackningen rymmer fem kilogram eller däröver, minst en centimeter höga, om förpackningen rymmer ett men ej fem kilogram, och minst en halv centimeter höga, därest förpackningen rymmer mindre än ett kilogram. Å förpackningen skall därjämte tillverkarens namn vara på varaktigt sätt angivet. Botten å margarinförpackningen skall, därest den utgöres av trä, antingen vara firsidig eller hava sådan oval form, att dess längd är minst en och en halv gång dess bredd,

att 64 § erhåller ett tillägg så lydande: ”3 mom. Saluhålles i förpackat skick glass, vari ingår annat fett än mjölkfett såsom råvara, skall förpackningen vara märkt med orden ”Tillverkad av fettemulsion”, samt

att 66 § 2 mom. andra stycket bör erhålla följande lydelse: ”Köttfärs skall bestå av malen eller på annat sätt finfördelad skelettmuskulatur med eller utan tillhörande fettvävnad och får, där ej fråga är om köttfärs, som saluhålles såsom färdiglagad mat, icke vara tillsatt med annat ämne”.

Stockholm den 13 mars 1951.

Erik von Heland.

P. J. Näslund.

Fritiof Domö.

Axel Mannerskantz.